

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig.
Olsker, Rutsker, Rø og Klemesker

Nr. 289

Fredeg den 4. April 1919

7de Aarg.

"Nord-Bornholms Ugeblad"

trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemesker.

"Nord-Bornholms Ugeblad"

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

"Nord-Bornholms Ugeblad"

oplæger gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Ejler- eller Aflysninger, Auktioner etc.

"Nord-Bornholms Ugeblad"

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvårlig.

Naar Nedgangstiderne kommer

—0—

Det norske Stortings Finans- og
Toldkomite har udsendt en Udtal-
else ang. den økonomiske Situation,
som ogsaa her i Landet vil læses
med den største Interesse.

Komiteen bebuder

vanskelige Tider

og maner derfor til den største
finansielle Forsigtighed.
Der vil i den kommende Tid ind-
træde en næsten lige saa stærk Ned-
gang i Konjunkturerne, som der i
sin Tid var Opgang.

Indtægterne vil falde, og de højt
opskruede Værdier paa mange For-
muessgenstande vil gaa ned, og maa
afskrives med betydelige Beløb —
det være sig Skibe, Fabriker, faste
Ejendomme eller Aktier. Den private
Handelsvirksomhed, som i de sidste
Par Aar næsten har været i Stagna-
tion, dels fordi der var saa faa Va-
rer at omsætte, dels fordi de offent-
lige og kommunale Institutioner
havde overtaget de største Artikler
af de Varer, som var at omsætte,
vil atter tage Fart. Indførslen af
mange forskellige Varer vil atter
komme i Gang, og der vil strømme
ind over vort Land

Masser af billige Varer,

som Industrien maaske ikke vil kun-
ne konkurrere med. Alle Fornøden-
hedsartikler saavel som andre Varer
vil falde i Pris, og alle Samfunds-
klasser vil blive nødsaget til at
nøjes med mindre Fortjeneste, end
de har haft i Krigsaarene.

Som Følge af Landenes enorme
Krigsgæld kan der blive Tale om
baade Import- og Eksporttold, som
nåen hidtil ikke har været vant til.
Det vil ogsaa blive

vanskeligt at rejse Statslaan

paa det almindelige Verdensmarked,
og Staten vil blive henvist til at
laane i eget Land.

De store Indtægter, Staten i de
sidste Aar har haft af Skatter og
Afgifter, vil komme til at gaa ned.
Erhvervenes Indtægter vil falde, og
de højt opskruede Værdier vil blive
nedskrevet med store Summer. Dette
gælder Skibsfarten og i det hele
fåst Ejendom, baade industrielle An-

læg og Landbrug. Efter Skattelovene
skal disse ansættes efter Tidens
Priser, men med Nedgangen i In-
dtægterne vil Værdierne uvæ-
gerlig falde i Pris. Alle Ak-
tier vil falde i Kurs, og mange bli-
ver mere eller mindre værdiløse.

Statsmagterne kan under de kom-
mende Vanskeligheder hjælpe, ikke
ved at yde Hjælp til alle Kanter,
men

ved at ophæve de Love,
som lægger en
landsfaderlig Myndighed i
Regeringens Haand,

ved at afvikle det System af Stats-
institutioner, hvis Formaal var un-
der Krigsforholdene at føre Landets
Husholdning med Indkøb og Salg
af Livsfornødenheder og vigtige For-
brugsartikler. Det var ganske vist
nødvendigt, saa længe Krigen varede,
i alt Fald paa enkelte Omraa-
der, men nu, da Freden atter vil
indtræde, er denne Tilstand af For-
mynderi kun til Hinder for en nat-
urlig og fri Samfundsudvikling, som
alene kan overvinde de Vanskelig-
heder, som nu melder sig. Selvføl-
gelig maa der ogsaa i den nærmest
kommende Tid opretholdes visse
Indgreb i den almindelige Nærings-
frihed og Omsætning, saa længe der
ude fra opretholdes Tvangsbe-
stemmelser, som ikke kan mødes
uden ved Statens Indgriben. Men
efterhaanden som disse bortfalder,
og Forholdene i vort Land ikke med
Nødvendighed kræver det, maa og
saa disse

Indgreb i den almindelige Næringsfrihed

og Omsætning bortfalde. Det er,
som før anført, nødvendigt, at de
Beholdninger, som Staten sidder
inde med, maa afvikles inden en
rimelig Fremtid af Hensyn til Stats-
kassens Stilling, betyngt som den
er paa Grund af de store Forskud.
Men det er paakrævet ogsaa af an-
dre Grunde. Skål den almindelige
Foretagsomhed og det private Ini-
tiativ komme til sin Ret, maa de
Baand, som hviler paa den almin-
delige Omsætning, løses.

Det er ved, at den Dygtighed og
Indsigt paa Handelens og Omsæt-
ningens Omraade, som ogsaa vort
Samfund raader over — reguleret
ved den fri Konkurrence
— kan komme til, at vort Samfund
vil kunne klare de Vanskeligheder,
som i den kommende Tid vil møde
os. Kun derved vil den nu raadende
Dyrtid kunne hæves, hvad der igen
er en Betingelse for Opredholdelse
af rolige Tilstande i vort Land.

Helgoland.

—S—

Da Spørgsmaalet Helgoland i An-
ledning af Englændernes eventuelle
Okkupation af Øen, er bleven ak-
tuelt, vil nogle faa Bemærkninger
om denne gamle danske Besiddelse,
dens etnografiske og sproglige For-

hold, maaske kunne interessere dan-
ske Læsere.

Øen Helgoland er egentlig kun
en 1/2 □ km stor Klippe. Den er
identisk med det i den oldnordiske
Mytologi nævnte „Forsetes Land“,
der var Hjemsted for Forsete, Ret-
færdighedens Gud, som her havde
et Tempel, der hvilede paa gyldne
Søjler og var tækket med Sølv. I
Oldtiden nød Helgoland da ogsaa
et saadant Ry for Hellighed og
Ukrænkelighed, at endog Søroverne
respekterede dets Kyster. Det er
dog ikke heraf Øen har sit Navn;
Helgoland beyder ikke „helligt
Land“, men derimod „højtliggende
Land“ (af gammelfrisisk kalklun).

Allerede de romerske Historieskri-
vere, deriblandt Tacitus, omtaler Hel-
goland. Den første indgaaende Be-
skrivelse af Øen skyldes dog Ham-
burgs Ærkebiskop Adam af Bremen,
der i 1050 i et latinsk Skrift giver
en Skildring af Helgolands Natur,
som endnu den Dag i Dag passer
forbløffende godt paa den, navnlig
omtaler han den Fuglerigdom, den
fuldstændigt trælose Vegetation og
de rige Ferskvandskilder, hvilke sid-
ste har gjort Helgoland til et søgt
Anlæbssted for Skibe paa Langfart.

Helgoland, der i Middelalderen
hørte til Slesvig, nævnes allerede i
Valdemar Sejrs Jordebog (1231). Det
danske Herredømme varede — med
enkelte Afbrydelser — lige til 1807,
da Øen blev erobret af Englænderne,
til hvem den afstodes i 1814. Nogen
praktisk Betydning har det danske
Herredømme, der nærmest
maatte karakteriseres som en Art
„Overhøjhed“, næppe haft. Saaledes
bestod den danske Garnison som
Regel kun af en Officer, der førte
Titlen Kommandant, og en halv Snes
Mand, der i særlig krigerske Peri-
oder kunde forøges til 100. Dog
gjaldt „Jyske Lov“ for enkelte Par-
tiers Vedkommende lige op til Aar
1900. Under Englænderne nød Hel-
goland, der regnedes som Koloni,
en vidtstrakt Autonomi.

Helgolands store Tid begynder
først, da det tyske Rige i 1890 til-
bytter sig den for Zanzibar og Wilu.
Samtidig med, at Øen omdannedes
til en stærk Fæstning, foretoges der
en Række Havne- og Digeanlæg,
som i Forening med det stadig vok-
sende Fremmedbesøg har bragt en
hidtil ukendt Velstand til Helgoland.

Den væsentlig Indtægtskilde for
Befolkningen var før Krigen de
30,000 Badegæster, der aarlig be-
søgte Øen. I tidligere Aarhundreder
levede den, foruden af Fiskeri, navn-
lig af Lodsvirksomheder og af Stran-
dinger. I Slutningen af Danskertiden
fandtes der alene 297 Lodser paa
Øen. Strandingsskud deltes mel-
lem Slesvigs Hertug (den danske
Konge), Bjergerne og „den bjerge-
de“ med en Tredjedel til hver;
hvis den sidste af Interessenterne
— undertiden af gode Grunde —
ikke indfandt sig deltes hans „An-
part“ yderligere mellem Hertugen
og Bjergerne. Det er derfor ikke
noget Under, at Helglænderne ikke

var ivrige efter at bygge noget Fyr-
taarn. Først i 1672 fik Hamburgerne
Lov at bygge et — paa egen Be-
kostning.

Den indfødte helgolandske Befolk-
ning, hvortil der, siden Øen blev
tysk Fæstning, er kommet en stor
Garnison og et stærkt Kontingent
af fremmede Arbejdere, udgør for
Tiden ca. 2400 Individuer af frisisk
Afstamning. (Til sine Tider har Be-
folkningen dog været langt mindre;
i 1615 havde Øen saaledes kun 300
Indbyggere). Typen er gennemgaa-
ende høj og slank, blond og blaa-
øjet. Sproget opviser stor Lighed
med de friske Dialekter, der tales
paa Øerne Sild og Før. Men Spro-
get paa disse Øer er i langt højere
Grad influeret af Dansk. I Helgo-
landsk er der kun faa Ord, som
bærer Vidne om det danske Herre-
dømme, saaledes Ordet kaflum (Kak-
kelovn), og Engelsk har kun bidra-
get med en halv Snes Udtryk fra
Sømandssproget. Derimod har den
plattyske Indflydelse været betyde-
lig større. Som Helhed er Helgo-
land dog en sjældent ren og velbe-
varet Dialekt af den nordfrisiske
Sprogstamme.

Nogen egentlig Literatur kan Hel-
goland selvfølgelig ikke opvise. Dog
findes der her — ligesom indenfor
næsten alle Dialekter — Digtere, som
har dyrket deres snævrere Moders-
maal. Nævnes bør særlig den gamle,
endnu levende Lyriker Heinrich
E. Claassen, der har skrevet nette
Smaating, og den i 1895 afdøde
Digterinde Tina Eilers. Men de
nationale og literære Forhold paa
Helgoland vil sikkert undergaa en
Højnelse, naar den kraftige al-fris-
ske Bevægelse, der udgaar fra Vest-
friserne i Holland, inden længe
faar lige saa sikkert et Fodfæste
paa Helgoland som den allerede
har faaet paa Sild og Før.

Carl Kjersmeier.

Gamle Høns og Kyllingtillægget

At

Konsulent Stenbæk, Tommerup.

—0—

Med de gode Ægpriser vi har,
og som efter al Sandsynlighed vil
holde sig længe endnu, og med
de Udsigter, der er til, at vi ret
snart vil naa ud over de Fodervan-
skeligheder, vi har været under saa
længe, bør alle nu forøge sin Høn-
sebesætning mest muligt.

Under disse Forhold kan Fristel-
sen ligge nær at lade ældre Høns
leve, som ellers skulde have været
udangerede. Dette bør man ikke
gøre, da det næppe vil betale sig.

Det viser sig i vore Hønsavls-
centre, hvor der føres Kontrol med
Æglægningen, at for hvert Aar en
Høne bliver ældre, tager Æglægning-
en af. Som et talende Eksempel
blandt mange Optegnelser, jeg har
over dette Forhold, skal jeg anføre
to Høns, som vedkommende Ejers
lod gaa, til de var 5 Aar gamle.

Den ene havde som etårig lag
200 Æg, som femårig lagde den
kun 36; den anden lagde som et-
årig 167 Æg, som femårig kun
5 Æg.

Med enkelte Undtagelser vil det
vise sig, at allerede fra første til an-
det Aar er der Nedgang, i tredje
Aar endnu mere, og i fjerde Aar
er Nedgangen for det meste saa
stor, at Hønsene ikke betaler deres
Foder.

Alle gamle Høns maa helt væk,
saa man om muligt kun har Høns,
der højst er 2 1/2 Aar gamle. Tillæg-
get af Kyllinger bør i Aar forceres,
saa vi kan faa fordoblet Besætnin-
gerne nogle Gange, hvad der i høj
Grad vil kunne blive rentabelt.

Kyllingerne skal helst udryges i
Maanederne April og Maj. Har man
ikke Held til at faa Høns i tilstræk-
keligt Antal, som vil ruge saa tid-
ligt, maa man tage Juni og maaske
lidt af Juli med. Kyllinger, der bli-
ver udruget saa sent, bør være af
de lettere Racer som Italienere eller
Minorca, da disse udvikler sig hurtig-
ere end de sværere Racer.

For at faa Held med Udrugning-
en maa gøres opmærksom paa to
vigtige Ting. Først at man sørger
for, at Rugehønsene ikke har Utøj.
Naar Hønen lægges til Rugning,
bør man altid inddrysse den med
Insektpulver, Svovlbomme eller To-
baksstøv og gøre det igen, naar
Hønsene er kommet halvt ind i Ru-
getiden, for at sikre sig imod, at
der ikke vil være Utøj, som kan
overføres til de smaa Kyllinger, hvil-
ket let, naar det sker, kan blive
ødelæggende for disse. Og det an-
det, at man sørger for, at Rugeæg-
gene er forsynet med en god, tyk
Skal. Dette sidste er af Betydning
ikke alene for, at Hønsene ikke saa
let skal træde Æggene i Stykker,
men endnu mere for, at hvis Ruge-
æg er meget tyndskallede, saa vil
det give svage Kyllinger, som let
dør, hvorimod Æg, der har en god,
tyk Skal, giver kraftige og levedygtige
Kyllinger. Derfor maa man sær-
lig have sin Opmærksomhed hen-
vendt paa, at Hønsene har rigeligt
af Skalmateriale i den Tid, man
skal have sine Rugeæg.

Lidt om Smagen.

—0—

I en Artikel om Smagen — om
hvilkens der som bekendt ikke kan
diskuteres — giver „Sundhedsbla-
det“ i sidste Numer en lille Over-
sigt over, hvilke Fødemidler, der
nu og da har været anvendt Jord-
kloden over enten paa Grund af
Smagen, eller fordi Krigs- og andre
Forhold — som ogsaa til Dels i de
sidste Aar — har ført dem frem i
forreste Række. Mange Steder har
man lært at tage til Takke med
mangt og meget, som man ikke
tidligere tænkte sig kunde benyttes
til Madvarer. Det er den gamle Hi-
storie om igen: Nød lærer nøgen
Kone at spinde.

I hele Naturen findes der maaske ikke mange Dyr eller Planter, som ikke paa et eller andet Tidspunkt under en eller anden Form har tjent Menneskene til Føde.

Gønlærerne elsker raa og fros- sen Fisk. Laplænderne nyder som Dessert frosset Bjørnekød eller Indholdet af en frosset Rensdyrmave og frosset Rensdyrkød er for dem en særlig Delikatesse.

Ejendommelig er ogsaa den Smag at spise spansk Pølse i saa store Mængder, at Huden gaar af baade paa Tunge og Gane, og dog findes der Folkeslag, som ynder denne Form af Nydelse. I Indien findes en Frugt, som hedder Burie. Den er af Størrelse som et Barnehoved. Midt inde i Frugten sidder en Kerne, der er saa stor som en Citron. Kernen er ikke haard, men blød, og har en overordentlig forfriskende Smag, men der er det mærkelige ved denne Frugt, at dens Kød har en ganske modbydelig Lugt, der minder stærkt om Menneskeekskre- menter. I de Hoteller i Indien, hvor Europæerne færdes, er det derfor forbudt at indføre denne Frugt og at aabne den der.

I vor moderne Tid spises der mange Slags mærkelige Retter, der nydes som store Delikatesser. Kænguruhale, Rensdyrtunge og Bjørne- skinke hører til saadanne Delikates- ser. Indisk Svaleredesuppe anses jo for noget meget fint. Østers og Havmuslinger sluger man raa. Og hvad er Kaviar andet end Rogn af Støren. Frøer og Snoge tilberedes og nydes mange Steder i Europa med stor Fornøjelse. Og at mindre samvittighedsfulde Restavratører i Udlandet serverer Hunde under Navn af Haresteg, er jo en Kendsgerning. Skildpaddekød er af alle Gourmes anset som noget særligt delikat. Paa Torvene i Norditalien falbydes Kød af Blæksprutter, Polyyper, Sø- edderkopper, Sæpindsvin o. s. v. Af Græskar bages paa sine Steder et sødt Brød, og andre Steder blander man Græskar med Duegødning i Brø- det for at gøre det særligt lækkert. I Holland bruger man Faaregødning til at farve Oste grønne med.

Ved moderne udsøgte Middage finder man Svane- og Paafuglesteg, og i en hundredaarig gammel Kø- gebog finder man Opskrifter paa Tilberedning af Murmeldyr, Pindsvin, Egern, Grævling, Bæver, Hugorm, Sælhund, Delfin, Æsel, Elsdyr, Trap- gaas, Hejre, Trane, Pelikan, Flami- ngo, Stork, Spætte, Ravn, Krage, Skade, Svale, Spurv, Gøg, Vibe osv. Vore Forfædre forstod endog at koge velmagende Supper af Hjorte- takker og Raabukkens Skind, me- dens de af Blomster lavede søde Desserter.

I vore Bedsteforældres Tid maatte jo Haresteg have „en Tanke“, naar den skulde være mest velmagende, og Fasanen skulde hænge saa længe, at dens Halefjer faldt af sig selv, medens en Urhøne maatte holdes nedgravet otte Dage, inden den var tjenlig til Spisning.

Foraar —

Det bryder derude —
— milde Foraarsvind,
det er, som de, jeg elsker,
stryger ømt min Kind, —
og Sol i min Have —;
— under nøgne Træer
Hr. Vintergæk med Frue
i snehvide Klæder!

Se, hvor køn i Solen
er vor lille By,
og se, hvor Kirketaarnet
knejer stolt mod Sky —;
og ved Gadekæret
i Solstraalers Skin
min lille, blege Pige
med Roser paa Kind!

Det spirer i Mulde,
saa lyst blif'r mit Sind,

som væved' jeg nu efter
Lykkens gyldne Spind —,
— og snart vil jeg mellem
røde Roser staa — —
— jeg synes, jeg øjner
en Vej — jeg kan gaa — —!
Inge Sidenius Nielsen.

Var Kroen ikke at foretrække?

Hr. Salomon Lang i Aalborg skriver følgende til „Afholds-Dagbladet“ om en Oplevelse, han havde paa en Oplæsningsstur til Thorup, vest for Fjerritslev:

„Jeg blev installeret paa Afholds- hotellet i Thorup. Gæstestuen var stor og tom, og man kunde knapt se Tapetet for Ølreklamer.

Der kom en Gæst i Ny og Næ, men de forsvandt ind til Værten efterhaanden.

Efter Oplæsningen i Forsamlings- bygningen blev jeg af Mejerist Hen- riksen bragt tilbage ved Halvvele- tiden. Der var da kun Lys i Vær- tens Spisestue, hvor vi saa brød ind. Vi kom i en ret uheldig Stund; thi idet vi viste os, forsvandt en hel Del Mennesker ud i Køkkenet med Værten i Spidsen, men tilbage paa Bordet stod der en tæt Krans af tomme, halvfulde og fulde Snapse- glas, indeholdende „det rene Væ- sen“, samt et lignende Antal Ølglas, Bordet sejlede af Brændevins- og Ølsjatter. En Pige kom farende og begyndte at samle Glassene og det vaade Element, og bag hende fulgte en af Gæsterne, en midaldrende Mand, Fisker, hvis Kone nylig er død, og som havde 6 Børn hjemme. Han krydsede hen til Bordet og stak de to—tre Dramme til sig, som endnu stod urørte, hvorefter han forsvandt til de bageste Gemakker igen. Værten saa vi ikke noget til.

Næste Morgen fik jeg at vide, at Kroen i sin Tid var bleven ned- stemt.“

Vintergækken.

Lille Blomst, som varsomt dukker frem af Muld med Is og Sne, bly dit Bæger op du lukker under Vaarens bitre Ve.

Som et Varsel frem du kommer af din Moders rige Skød, men naar Fuglen i Skærsommer synger glad, du længst er død.

Du har lært mig tavs at lide under Verdens braadne Kaar, selv om jeg skal visnet glide dybt i Muld, naar det er Vaar.
Frederik Opffer.

Teknisk Skole.

Det har været Skik og Brug i adskillige Aar at afholde en Udstil- ling af Elevernes Arbejder ved Skole- aarets Slutning; men som paa saa mange andre Omraader har de ek- straordinære Forhold og den megen Sygdom i det sidste ledende Skoleaar ogsaa sat sit Præg paa Teknisk Skole, saa man har ment det hel- digst at undlade at afholde nogen Udstilling i Aar.

Dermed bortfalder imidlertid Lej- ligheden til at aflægge Beretning om Skolens Virkemaade paa sædvan- lig Vis, og da der maaske dog fin- des en eller anden, der kunde in- teressere sig for en saadan, frem- sættes den her:

Skolen har holdt fri i Anledning af den spanske Syges Hærgen fra 14. November til 3. Februar.

Den har været søgt af 56 Elever ialt, nemlig 49 mandlige og 7 kvin- delige.

34 af Eleverne var over Konfir- mationsalderen, 22 under nævnte Alder.

22 Elever har søgt Skolen 1 Aar,

13 i 2 Aar, 11 i 3 Aar, 3 i 4 Aar, 2 i 5 Aar, 4 i 6 Aar og 1 i hele 8 Aar.

8 af Eleverne var Snekere, 8 var Smede- og Maskinlæringer, 3 tilhørte Handelsstanden, 1 var Elev ved Jernbanen. 3 var i Skrædder- lære, 1 i Karetmagerlære og 2 var Gartnere, og endelig var der en Skomager — Resten tilhørte nok alle Husassistenternes ædle Haand- terning.

Undervisningsfagene har været de sædvanlige: Projektions- og Fag- tegning, Geometrisk-Tegning, Fri- haands-Tegning, Dansk, Regning og Bogholderi samt Sløjd.

Lærerne har ogsaa været de sam- me som ellers: Snekermestrene Joh's Pedersen og Chr. Sonne, Ma- lermester Joh's Hansen og Lærerne Carl Andersen og H. P. Kofod.

Der er ialt undervist i 320 Timer, udregnet i Elevtimer bliver det 4,758.

Lærerlønnen blev i Aar hævet fra 1 Kr. til 1 Kr. 50 Øre pr. læst Time, og samtidig hævedes Elev- pengene fra henholdsvis 5 og 7 Kr. for Vinterhalvaaret til 10 og 12 Kr., alt eftersom Elevernes Fader eller Principal var Medlem af Haand- værkerforeningen eller ikke.

H. P. Kofod.

Skibs=Forlis.

I Gaar Morges ved 6-Tiden ob- serveredes fra Hammerfyret en Skon- nertribrig i synkelærdig Tilstand.

Det var „Aurora“ af Karlshamn paa Rejse fra Hjemstedet til Aarhus med Sten.

Redningsvæsenet blev alarmeret og Motorbaaden „Argus“ af Sand- vig stod kort efter ud af Havnen for mulig at bringe Hjælp.

Skibet sank kort efter, Kl. 6,20, ca. 1/4 Sømil udfor Salomons Kapel. Det lykkedes i yderste Øjeblik Be- sætningen, 6 Mand, samt Kaptejnens Hustru og 3 Smaapiger at redde sig i Skibets Baad.

Kaptejn maatte springe i Søen og optoges af Baaden efter at Ski- bet var sunket. Kort efter kom „Ar- gus“ og fik de skibsbrudne ombord, hvorpaa de landsattes i Allinge.

Det var en drøj Tur; der blæste en klosrebet Mersejlskuling med stærk Braadsø.

Da de skibsbrudne optoges af „Argus“ var Jollen allerede halv fuld af Vand, og paa Bunden laa Kaptejnens Hustru og Børnene, halv- paaklædte og gennemblødte. Des- uden var en Mand bleven lettere kvæstet.

Den forkomne Besætning blev anbragt paa Høiers Hotel og hos Gæstgiver Christensen og har nu allerede delvis overstaet Nattens Rædsler.

„Aurora“ var bygget 1872 og havde en Last af 310 Tons Sten. Masterne rager endnu op af Vandet, og da Skibet ligger farligt for Sejlladsen, er der sket Anmeldelse til Marineministeriet om at lade Vraget bortsprænge.

Ekstra stærke danske

Decimalvægte

med Skydelod — 500 Pds. — er paa Lager. Vi har gjort en god Handel og kan derfor ogsaa sælge disse særlig billig pr. kontant.

Nordlandets Handelshus.

Hingsten REX

staar til Bedækning paa Vestre Borregaard i Rutsker.

10 Kr. kontant, 10 Kr. for Dræg- tighed. Akord 25 Kr. Dog ikke om Søndagen.
Telefon Ruts 49.

Vi ekspederer alene

Ægte ungarsk Lucernefrø

med særlig gode Analysetal.

Italiensk Kællingetand

ekstra ridset og rensat, sælges i

Nordlandets Handelshus

Vi har rigelig Lager af særlig smukke Glænoerter do. Soloærter

til Blanding i Udsæden til Grønt- foder. Vær saa god at give Bestil- ling snarest i

Nordlandets Handelshus.

Markfrö.

Bestillinger bedes snarest indsendt.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Nye Sendinger af amk. Reb og Tov

ekstra stærkt, passende til Hammel- reb, Tømmer og lign. sælges i

Nordlandets Handelshus

Kaffe, Te, Chokolade og Cacao

Billigste Dagspriser fra Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vi har rigelig Lager af

20 pCt. Kaligødning

Den bestilte Superfosfat og Chilisalpeter ekspederes gerne i de første Dage.

Nordlandets Handelshus

Chalotter købes.

Allinge Kolonial & Produktforretning

Nye Sendinger af Melassefoder til Hestene

Soyaskraa til Køerne

udleveres efter Kornnævnets Anvis- ning i

Nordlandets Handelshus

Cyklereparation.

Vil De have Deres Cykle godt repareret, saa send den til

M. C. Funch.

Allinge. — Telefon Nr. 34.

1. Klasses Værksted.

Billige Priser.

Prima rent amerikansk Fedt uden Mærker anbefales.

Allinge Kolonial & Produktforretning

Uden Brødkort sælges:

Kiks og Kaffebrød

friske gode Blandinger.

Nordlandets Handelshus

En ung, gerne nykonfirmeret

Pige

søges fra 1ste Maj fra 7—1 Form. Hulda Møller, Havnegade. Allinge.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 6. April.

Ols Kirke Kl. 10 Konfirmation.

Allinge Kirke Kl. 2.

Søndag Alten Kl. 6 det store Sam- fundsmøde.

Tirsdag Kl. 8 Møde for K. F. U. K.

Onsdag Samfundsmøde.

Torsdag Møde i K. F. U. M.

I den kommende Uge sælges nye Sendinger af:

Gode Japan Ris.

Bedste Rismel

Ekstra Sagogryn

Ekstra Sagomel

Bedste Messina-Appelsiner

Nye store Citroner

12 Øre pr Stk.

Nordlandets Handelshus.

Jord til Dyrkning

af Kartofler udlejes

Lundegaard, Allinge.

Auktion i Allinge.

Lørdag den 5. ds., Eftm.

Kl. 1, lader Manufakturhand- ler J. P. Sommer, Allinge

og Købmand Fr. Bidstrup,

Sandvig, ved offentlig Auktion

paa Hotel „Allinge“ bortsælge:

En Del Manufakturvarer, bestaa- ende af Hvidevarer, Uldtæpper, Uld- trøjer, Strømper og Sokker, Fjer,

Dame-Regnfrakker, Nederdele, Bluse- liv, Drengeluser m. v. Tovværk,

50 Have-Liggestole, Rom, Cognac,

Likører og Vine, Cigarer, nyt Por- cellæn og Glas, 1 Badekar, 2 Decim- alvægte med Lodder, 1 Komode,

1 Klædeskab, Senge og Madrasser,

Stole, Servanter, Vattæpper, Uldtæp- per samt en Del Dækketøj.

By- og Herredsfogedkontoret i

Hasle, den 3. April 1919.

Borgen.

Amerikansk Soda Krystalsoda

Engelsk Vaskepulver

30 Øre pr. Pk.

Lessive Ludpulver

60 Øre pr. Pk.

Ren dansk Marillesæbe

Engelsk Perfektionsæbe

Blød Sæbe af god kvalitet

Ægte Zebra Ovnsværte

Ds. a 20 og 50 Øre

Brasso, Amor, Blaanelse

Salmiakspiritus Blegvand

Nordlandets Handelshus.

Elev til Modepynt

kan straks antages, eller i Mange deraf en ung Pige til Hjælp i For- retningen.

Louise Larsen

Allinge.

Rosenkartofler

er til Salg paa „Grønnebjerg“ i Rutsker.

Skosværte

sort, brun, rød

Vibe Hastrups Fabrikat

er hjemkommet.

J. B. Larsen.

Gode Spisekartofler

og sorterede Læggekartofler er

til Salg paa

St. Myregaard,

Olsker

Vi har staaende fra i Fjor:

1 svensk Fjederharve

9 Tænder

1 amerikansk do. 7 Tænder

1 stor Fraude-Plov

1 mindre do.

Som sælges til gammel Pris.

Telefon Allinge Nr. 7.

Nordlandets Handelshus.

Prima Kjoleflonel.

Sort, marine, brun og graa sælges ekstra billigt.

Nordlandets Handelshus.

Store gode

Kornsække og Kodækkener

hjemkommer om faa Dage og sælges billigt.

Bestillinger modtages.

Nordlandets Handelshus.

Brune Sejldugs-Sko

med Gummisaaler haves paa Lager i alle Størrelser.

Nordlandets Handelshus.

Korsetter i gode Faconer

og stærke Stoffer

sælges billigt i

Nordlandets Handelshus.

Bord-Voksdug

samt sort Voksdug. Et mindre Parti hjemkommen.

Nordlandets Handelshus.

Klemensker Cykleforretning, Klemensker.

Nye Cykler hjemkommen.

Sælges til billigste Priser pr. Kontant.

Engelske Dæk og Slinger paa Lager til billigste Pris.

Alle Cykledele haves og Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Telf. Klemens n. 21

N. C. Hansen.

Chili-Salpeter

er hjemkommen. Bestilte Partier bedes afhentet.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Nye Ting hjemkommet i Modevarer og Broderier.

Hellærred i Metermaal, dobbeltbredt 9 Kr. m.

Ekstrafint Halvlærred, dobbeltbredt, 6 Kr. m.

Indisk Moll 250—335 Øre m. Lyseduge, Kaffeduge, Løbere Komodetæpper, Pyntehaandklæder, Servietter, Pynteforklæder, Puder m.m. Alt nyt hjemkommen til meget nedsatte Priser. Lyseduge fra 2,00, 3,50, 4,50 Kr. pr. Stk. Paategnede Lommeørklæder 60 Øre. Alt i Bøj og Klæde. Børsteholdere, Avisbaand, Pibetæpper, Sybordstæpper og Sofa-puder.

Ca. 200 nye Hatte hjemkommen. Konfirmationshatte meget billigt. Hatte fra sidste Aar til smaa Priser — fra 485—550—685 Øre. En Del Hatte udsælges til Spotpris.

Erbødigt

Hulda Møller, Havnegade

Alle Sorter Kløverfrø, Græsfrø og Roefrø

er nu paa Lager og udleveres gerne.

Hvem der har passende Poser og Sække hertil, bedes sende os disse til Afvejningen.

Nordlandets Handelshus.

Konfirmationsgaver

smukt Udvalg til rimelige Priser. Fine Lommeure med Garanti Telefon 93.

Allinge Ur- og Guldmedeforretning.

A. M. Lindberg.

Af billige Frøsorter, f. Eks. til Enge og Eftersaaning

har vi Blandingsfrø af Græsarter, let do. af Kløverarter, tungt.

Hjemmeavlet Rajgræs, bornholmsk Avl og ganske rigeligt af

engelsk og italiensk Rajgræs,

som sælges betydelig billigere end Maksimalpris.

Nordlandets Handelshus.

En Dreng,

14—16 Aar, kan til 1. Maj faa Plads paa Dyndegaard i Rutsker.

Flöjl,

sort og blaa

i prima florfaste Kvaliteter.

Chr. Olsen, Messen.

Telefon 100.

Hasle Kødkerforretning.

Aljetønder og Saltekar samt al Slags Bødkerarbejde haves paa Lager. Reparationer udføres.

C. Aakerlund,

Telefon Hasle 105.

Blodbudding

i 2 kg Daaser, pr. Daase 2 Kr.

Allinge Kolonial & Produktforretning.

By- og Herredsfuldmægtig

Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

Soda

og prima Marselie-Sæbe.

anbefaler

Allinge Kolonial og Produktforretning.

Ligkister og Møbler.

anbefales.

Klemensker Snedkerforretning

Telf. Kl. n 13,

L. Pihl.

Tobak

er atter paa Lager hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Ægte Carry

er hjemkommen.

J. B. Larsen.

Ris, Sago,

Rismel, Sagamel, Kartoffelmel,

Abrikoser, Blommer,

smaa og store Rosiner.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Overretssagf. Bojesen-Kofoed

Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22 (tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Kali

er hjemkommen. — Bestilte Partier bedes venligst afhentet.

Allinge Kolonial & Produktforretning

Brune Bønner

er hjemkommen og anbefales til betydelig nedsat Pris.

J. B. Larsen.

En yngre Karl

og en pæn Pige, flink til Husgering, eller en yngre Pige, som holder af Børn, søges til Maj paa

Telefon 59. Pæregaard.

Prima Risstivelse

er hjemkommen og anbefales til rimelig Pris.

J. B. Larsen.

Prima

Taglak og Tagtjære

samt Tjærekooste anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Prima Malerfernis

forventes hjem Lørdag til betydelig nedsat Pris.

J. B. Larsen.

God Kaleschevogn

med Patentaksler er til Salg i Handelshuset i Vang.

Telefon Ruts 20.

Samme Sted er en Drejebænk billig til Salg.

Ludpulver

er paa Lager.

Allinge Kolonial og Produktforretning

Gulvfernis og Gulvlak,

Farver og Pensler til Olie og Kalk.

Terpentin, Tørrelse, Beits.

Schellak, tør og opløst.

Mobellakker, Tapetklister

Lim, Bronce og Tintur.

Katechu og Beg.

Farver til Uld og Bomuld.

Alt i nye prima Varer til billige

Priser.

P. C. Holm.

Prima Kogearter

Klipfisk

Amager-Hvidkaal

anbefaler

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Aljetønderne

leveres gerne frit til nærmeste Station fra

Snedker L. Pihl,

Telefon n. 13, Klemensker.

En Dreng,

15—16 Aar, kan faa Plads til 1ste Maj paa Johnstrup pr. Klemens.

J. Larsen.

Tagpap og Søm

Billigste Dagspris.

Allinge Kolonial- og Produktforretning

En Dreng,

14—15 Aar, kan faa Plads til 1ste Maj paa

Brøddegaard i Olsker.

Muslingeskaller

pr. 50 kg Kr. 3,50.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

En Pige

kan faa Plads paa Palmehøj.

Anton Kofoed.

Telefon Allinge 125.

Soyaskraa

ankommer Lørdag.

Allinge Kolonial & Produktforretning

Ægte engelsk

Perfectionssæbe

er hjemkommet.

J. B. Larsen.

Prima

Maler-Fernis.

Prima hurtigtørrende Gulv-Fernis.

Prima amerikansk Glans-Gulvlak

anbefales

til betydeligt nedsatte Priser.

J. B. Larsen.

En 14-16-aars Dreng

der kan køre Heste, kan til 1. Maj faa Plads paa

Lyngholt.

Unge Duer

købes og betales med højeste Pris.

J. B. Larsen.

Sætteschalotter

er til Salg paa Stenbymøllen i Rø.

Barbermaskiner

sælges endnu til gammel Pris.

Ægte Gillette Barber-Blade

er paa Lager.

Italiensk Barbersæbe er hjemkommet.

J. B. Larsen

Gode 4-Ugers Grise

er til Salg paa Lyngholt.

En Bydreng

og en Gartnerelev kan faa Plads hos Gartner Kofoed.

Humledal

Gødningsforening

Den af Foreningen købte Gødning maa være indbetalt til Kassereren, Riis, Kjøllegaard, inden 14. April.

Da vi har rigelig med Kali, kan denne endnu faas paa

Hollændergaard.

Prima Hvedemel,

Bagepulver

Citronessents

Mandelessents

Vanilleessents

Vanilietabletter

Vanillesukker

Vaniljestænger

Kardemomme

søde Mandler

bittere do.

Rosiner

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Buddingpulver

er atter hjemkommet.

J. B. Larsen.

Rø Sygekasse.

Medlemmerne gøres opmærksom paa

1) at fra 1ste April er undertegnede Kasserer tillige Formand.

2) i Henhold til Vedtægtens § 6 erindres om, at Sygeseddel maa hentes hver Gang Læge søges og saafremt det undlades, ifaldes en Bøde af 50 Øre for hver Sygeseddel, Bestyrelsen maa opkræve.

P. B. V.

M. Svendsen.

Blandet Frugtsaft

Hindbærsaft

Hyldebærsaft

Jordbærsaft

Kirsebærsaft

Ribssaft

Solbærsaft

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Rø Svineavlforening

afholder den ordinære Generalforsamling den 10 April Eftm. Kl. 6 paa Rø Afholdshotel.

Vi har meget pæne

prøjede og høvlede Brædder.

Disse ere rene, det vil sige fri for store Knaster, og tørre —
egner sig udmærket til Gulve og Løfter og andet Brug. Alle
Længder, saavel korte som lange, helt op til 20 Fod.

Fine nordlandske tørre Fyrrebrædder, 1"-1 1/4".

Alle Brædder og Længder passende til Møbler o. lign.

Et Parti gode kantskaarne Udskudsbrædder
3/4" og 1" sælges forholdsvis billigt, idet disse ikke blev for-
højet ved sidste Prisforandring.

Ved kontant Handel gives stor Rabat i

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassevilkår til en Rente
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Vi beder vore Kunder paa Landet om Bestilling paa
bedste Sort amk. Høstbindegarn

til kommende Høst. Vi skal skaffe bedste Kvalitet til den
laveste Pris.

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg



Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Hasle

Hasle

Til Konfirmationen

anbefales Salmebøger til billige Priser (Navn gratis) samt et stort Udvalg
i Kort og Telegrammer, Pengebøger, Dametasker, Syasker, Sykurve
Album m. m.

Charles Svendsen.

NB. Ny hjemkomne Tapeter anbefales.

Barbermaskiner

og ægte Giletteblade anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Damestrømper.

Vi har nu et meget stort Udvalg i fine **heluldne engelske**
Dame- og Børnestrømper.

Sorte, hvide og kulørte **Dame-Silkestrømper** fra 4 Kr.
Sorte, hvide og brune **Flor- og Bomuldsstrømper** til Da-
mer og Børn.

Damestrømper fra 1 Kr. 10 Øre.

Vore bekendte ekstra prima blaa **Jersaybenklæder** for Damer
og Børn er atter hjemkomne, ligeledes **blaa Svieters** i mange Stør-
relser.

Messen. Chr. Olsen. Allinge

Leverandør til Varelatteriet. Telefon 100.

Prima Hamp og Manilla-Tovværk

anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

**CLOËTTA'S
ALBA**

Spise - Chocolader

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Frugtbarhed.

1101 Børn, Børnebørn og
Børnebørnsbørn.

—§—

Efter Trediveaarskrigen var Tysk-
lands Befolkning, der før 1618 var
paa 16—17 Mill., bleven reduceret
til omtrent 4 Mill. Alene i Sachsen
døde i to Aar over 900,000 Menne-
sker. At Tyskland efter denne Ræd-
selstid kom sig igen, hvad angaar
Befolkningstillets Forøgelse, har væ-
ret anset nærmest som et Mirakel.
Det skete jo imidlertid, og der er
jo da ogsaa naturlig Forklaring der-
paa. Fødslernes Antal steg meget,
og der forekom i enkelte Familier
saa talrigt Afkom, at man noterede
det som virkelige Begivenheder,
hvad det ogsaa nok kunde siges
at være.

Saaledes staar der i Kirkebøgerne
i Wien at læse om en Mand ved
Navn Lukas Tschaffen, der var født
i Arlberg i 1612, og som ved sin
Død i 1679 efterlod sig alt ialt
1101 Efterkommere.

Hans fire Sønner levede, da Fa-
deren døde, men hans eneste Dat-
ter var død nogle Aar i Forvejen.
Den ældste Søn, som blev 78 Aar
gl., var gift to Gange og havde 16
Børn, der efterfulgtes af 126 Børne-
børn og 142 Børnebørnsbørn. Søn-
nen Numer to, der hed Lukas lige-
som Faderen, blev 76 Aar. Han
var ogsaa gift to Gange og fik i
de to Ægteskaber 19 Børn, som
igen skænkede ham 111 Børnebørn
og 130 Børnebørnsbørn. Den tredje
Søn Peter blev 74 Aar og var gift
tre Gange. Hans Hustruer skænkede
ham 27 Børn, disse igen 108 og i
tredie Led 135 Børn. Den fjerde
Søn, Hans Ulrich, som døde i en
Alder af 70 Aar, var ogsaa gift to
Gange. Han havde 13 Børn, 55
Børnebørn og 86 Børnebørnsbørn.
Tilslidst kom Datteren, der efterlod
sig 12 Børn, 56 Børnebørn og 60
Børnebørnsbørn.

Saaledes nedstammede fra denne
ene Mand, Lukas Tschaffen, fire
Sønner og en Datter, 87 Børnebørn,
456 Børnebørnsbørn og 553 Børne-
børnsbørnsbørn — i alt 1101 Per-
soner!

Rønne-Allinge Jernbanes

Køreplan.

Søgnedage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	820	630
- Nyker	843	653
- Klemensker	903	713
- Rø	923	733
- Tein	941	751
- Allinge	954	804
- Sandvig	10—	810

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	11—	840
- Allinge	1111	851
- Tein	1124	904
- Rø	1142	922
- Klemensker	1205	945
- Nyker	1220	10—
- Rønne	1240	1020

Søn- og Helligdage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	845	1235	450
- Nyker	904	1254	509
- Klemensker	921	111	526
- Rø	939	129	544
- Tein	954	144	556
- Allinge	1004	154	609
- Sandvig	1010	2=	615

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

De averterende

anmodes om at indlevere deres An-
noncer inden Torsdag. Smaa Averti-
ssementer kunne dog som Regel
medtages indtil Torsdag Middag.



Værktøj

Stort Udvalg. Billige Priser

Allinge Kolonial & Produktforretning

Undertegnede har begyndt en

Malerforretning

i afdøde Malermester **Pedersens** Ejendom i Allinge og anbefaler sig
til de ærede By- og Landboere med alt til Faget henhørende.

Specialitet: Alt finere Vognarbejde.

A. Thorngreen.

Høstbindegarn.

Vær saa venlig at indsende Bestillinger snarest til

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Brødrene Anker Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. **Hasle** Telefon 2.

Kul haves stadig paa Lager ved Levka. Pris 4,50-5,50 hl.

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer

Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods

Cement, hydraulisk Kalk

anbefaler

Allinge Kolonial & Produktforretning

Vi har mange 2" Ailepumper

af den rigtige Slags og sælger disse kontant til omtrent halv Pris — i
Forhold til Dagsprisen.

Vi har passende **Rør** til Pumpe, saa disse leveres færdige,
naar vi faar Højden opgivet.

Nordlandets Handelshus.

Skovle og Spader

sælges billigt hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse
her paa Nordlandet.

Læderolie

og selvblankende Seletøjssvætte anbefales.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

En ung Ko

og en 1 1/2 aars Kvie er til Salg hos
Hans Pedersen, Rutsker Højlyng.
Samme Sted er **Gaaseæg** til Salg.

Husholdnings- Forklæder

prima dansk Bomuldstøj

4 Kr. 50 Øre.

Chr. Olsen, Messen.

Telefon 100.

Kurvemøbler

Sofaer, Stole, Borde og
Taburetter

i stort og prisbilligt Udvalg.

Chr. Olsen, Messen.

Telefon 100.

Radrensere.

To nye dobbelte Radrenserer staar
til Salg hos **Smed L. Grønvald**.
Telefon Klemens n. 78. Vedby.